A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babes-Bolyai Tudományegyetem
1.2 Kar	Szociológia és Szociális Munkásképző Kar
1.3 Intézet	Magyar Néprajz és Antropológia Intézet
1.4 Szakterület	Kultúratudomány
1.5 Képzési szint	Alapképzés
1.6 Szak / Képesítés	Kultúratudomány/művelődésszervező szak (magyar nyelven)

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	LLC2224 Kisebbségszociológia						
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	Dr. HORVÁTH István egyetemi professzor						
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve	Drd. Bakos Áron						
2.4 Tanulmányi év	II	2.5 Félév	2	2.6. Értékelés módja	V	2.7 Tantárgy típusa	Alap

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszáma)

3.1 Heti óraszám	3	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor	1
3.4 Tantervben szereplő össz-óraszám	42	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	14

A tanulmányi idő elosztása:	óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása	15
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás	15
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portofóliók, referátumok, esszék kidolgozása	22
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)	4
Vizsgák	2
Más tevékenységek:	

3.7 Egyéni munka össz-óraszáma	58
3.8 A félév össz-óraszáma	100
3.9 Kreditszám	4

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	NINCS
4.2 Kompetenciabeli	Alapvető szociológiai és szociálpszichológiai fogalmak ismerte

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	megfelelő férőhellyel rendelkező és projektorral felszerelt terem
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	megfelelő férőhellyel rendelkező és projektorral felszerelt terem

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai kompetenciák	Az etnikai sokszínűség, szűkebb értelemben véve az etnikai csoportviszonyok kapcsán felmerülő problémák értelmezése és okainak a feltárása. Adekvát fogalmi, elméleti és módszertani elemző készségek kialakítása. Az interetnikus kommunikáció sajátosságainak a megértése és értelmezése sajátos, interkulturális kommunikációs csapdahelyzetek felismerésére és megoldására irányuló készségek kialakítása. Az etnikai konfliktusok diagnosztizálása, azokat elősegítő tényezők elemzési készségének a kialakítása.
Transzverzális kompetenciák	A pluralizmus, tolerancia értékeinek a megerősítése. A kritikai gondolkodás fejlesztése. Alkalmazott módszertani készségek fejlesztése.

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	• Az etnicitás, és az interetnikus jellegű különbségeket feltételező társadalmi kapcsolatok és folyamatok elemzéshez szükséges tudás kialakítása. • Olyan politikai és társadalmi folyamatok megértése amelyek során az etnicitás változó formákban szerepet játszik. • Az etnokulturális különbségek problematikus vonzatainak a kezelése érdekében kialakított közpolitikák megértéséhez és megfogalmazásához szükséges elemek elsajátítása. • A kisebbség és a diszkrimináció társadalmi folyamatának az értelmezése és magyarázata
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	• A régióbeli etnikai viszonyok társadalmi és történelmi beágyazottságának a megértése. • Kritikai viszonyulás kialakítása a domináns, etnikai pluralizmusra vonatkozó diskurzusok és episztemológiai keretek kapcsán. • A romániai magyar, általában a Kárpát medencei magyar, és még átfogóbban a Közép Európai kisebbségi helyzetek sajátosságainak az elemzése.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
A tanterv bemutatása. Az etnicitás és a kisebbségek tanulmányozásának a rövid története, az elemzési perspektívák pluralizmusa. Az olvasmányok és a vizsgaelvárások bemutatása	előadás, magyarázat, beszélgetés	
Faj és rasszizmus. Faj: a kulturális különbségek elbiologizálásától a tudományos rasszizmusig. A faj: biológiai kategória vagy társadalmi konstruktum? A rasszista ideológia főbb jellemzői	előadás, magyarázat, beszélgetés	
A klasszikus angolszász társadalomfilozófia. És a racionalista utilitariánus paradigma kialakulása.	előadás, magyarázat, beszélgetés	
Etnicitás: a fogalom története. Elméleti és meghatározási		

perspektívák: objektív és szubjektív (Isajiw, Anderson), társadalmi szerkezeti egység versus szimbolikus etnicitás (Alba), primordiális (Geertz) versus szituacionális etnicitás.		
Elméleti és meghatározási perspektívák: történelmileg mélyen gyökerező (A.D. Smith) versus modern (Gellner, Hobsbawm, Anderson) jelenség, biológiailag meghatározott (Wilson) versus instrumentális, esszencia versus elhatárolódási folyamat (Barth).	előadás, magyarázat, beszélgetés	az elméleti tételezések kifejtése, elmélyítése, heurisztikus beszélgetés
Az etnicitás mint változó, az etnikai kategorizáció és klasszifikáció.. Etnikai kategorizáció és klasszifikáció. Auto- és heterodefiniciók. Népszámlálási klasszifikációs gyakorlatok.	előadás, magyarázat, beszélgetés	az elméleti tételezések kifejtése, elmélyítése, heurisztikus beszélgetés
Etnikai sztereotípiák. Szociális percepció és sztereotípia. A sztereotipizálás funkciói. Sztereotípia és a társadalmi észlelés torzulása. A sztereotípia mint történelmi termék (nemzeti karakterológiák). A sztereotípia kutatási módszertana. Etnikus sztereotípiák Romániában.	előadás, magyarázat, beszélgetés	statisztikai szemléltetés az elméleti tételezések kifejtése, elmélyítése,
Előítélet meghatározása. G.W. Allport: az előítéletes megnyilvánulás skálája és ennek az értelmezése. Leplezetlen és kifinomult előítéletesség. Merton tipológiája: az előítéletes attitűd és a cselekvés, konformizmus és beállítódás. Etnikai előítéletek Romániában.	előadás, magyarázat, beszélgetés	az elméleti tételezések kifejtése, elmélyítése
Elméletek az előítéletekről: kulturális-történelmi, gazdasági-társadalmi és pszichológiai. Kulturális-történelmi: az etnocentrikus csoporttudat, a meghatározó történelmi helyzetek, az emlékezés politikája**.**	előadás, magyarázat, beszélgetés	statisztikai szemléltetés az elméleti tételezések kifejtése, elmélyítése,
Elméletek az előítéletekről . Gazdasági-társadalmi elméletek: demográfiai stressz, az előítélet mint életforma (csoportkontaktusok változatossága), társadalmi változás és előítélet. Pszichológiai elméletek: vonatkozási csoportok, autoritér személyiség, pozitív identitás	előadás, magyarázat, beszélgetés	az elméleti tételezések kifejtése, elmélyítése
Diszkrimináció és diszkrimináció elleni védelem. Diszkrimináció és emberi jogok. A diszkrimináció tipológiája: szubjektív - minősített, minősített megnyilvánulások – hosszú távú következmények, egyedi – intézményesült,	előadás, magyarázat, beszélgetés	az elméleti tételezések kifejtése, elmélyítése
Objektív verus szubjektív diszkrimináció Pozitív diszkrimináció. Diszkrimináció ellenes törvények és intézmények Romániában.	előadás, magyarázat, beszélgetés	statisztikai szemléltetés az elméleti tételezések kifejtése, elmélyítése
Kisebbség többség. Kisebbség többség: statisztikai és a szociológiai meghatározása (Schermehorn). Kisebbség és asszimetriák: etnikai rétegződés, marginális és csökkent státusú kisebbségek.	előadás, magyarázat, beszélgetés	az elméleti tételezések kifejtése, elmélyítése
Pszichoszociológiai reakciók a kisebbségi helyzetre. A roma kisebbség Romániában	előadás, magyarázat, beszélgetés	az elméleti tételezések kifejtése, elmélyítése
Ismétlés, vizsga előkészítés, ismerkedés a vizsgaeszközökkel	előadás, magyarázat, beszélgetés	
Könyvészet Horváth István (2007) *Kisebbségszociológia. Alapfogalmak és kritikai perspektívák* Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană Lévi-Strauss, Claude (1999 [1952]) *Faj és történelem* Budapest: Napvilág Kiadó online verzióját lásd:		

http://www.terebess.hu/keletkultinfo/strauss.html#10

Barth Frederik (1996[1993]) Régi és új problémák az etnicitás elemzésében in REGIO 1996/1, pp. 2-25, online http://www.regiofolyoirat.hu/newspaper/1996/1/.

Rogers Brubaker (2001) Csoportok nélküli etnicitás in *Beszélő* 2001 július-augusztus http://beszelo.c3.hu/01/07_08/09brubaker.htm

Gellner, Ernest (1995) A nacionalizmus és a komplex társadalmak kohéziójának két formája. In:Bretter Zoltán és Deák Ágnes, szerk.: *Eszmék a politikában: a nacionalizmus*. Pécs: Tanulmány Kiadó, pp. 188-213.

Rokeach, M. – Restle, F. (1980), A nyílt és zárt gondolkodás közötti alapvetõ különbségtevés, In: Csepeli, Gy. (szerk.) Elõítéletek és csoportközi viszonyok, Közgazdasági és Jogi könyvkiadó, 295–317.

Katona Judit (1996) 'Nemzeti sztereotípiák és a néprajz', in Katona Judit, Viga Gyula (szerk.) *Az interetnikus kapcsolatok kutatásának újabb eredményei* Miskolc: Herman Ottó Múzeum, pp.59-66.

Oişteanu Andrei (2005) *A képzeletbeli zsidó a román (és a Kelet-közép Európai) Kultúrában* Kolozsvár: Kriterion Könyvkiadó, pp. 22-32.

Fuchs, Stephan – Case, Charles E. (1997) Az előítélet mint életforma in Lengyel Zsuzsanna (szerk.) *Szociálpszichológia szöveggyüjtemény* Budapest: Osriris Kiadó, pp. 500-511. Online változatát lásd a http://www.hik.hu/tankonyvtar/site/books/b104/ch10s05s01.html.

Feischmidt Margit és Rogers Brubaker (1999) Az emlékezés politikája: az 1848-as forradalmak százötven éves évfordulója Magyarországon, Romániában és Szlovákiában in *Replika* Vol. 37 (1999/3), pp. 67-90. lásd http://www.c3.hu/scripta/scripta0/replika/honlap/37/fesich.htm

Allport, Gordon W. (1999) *Az előítélet* Budapest: Osiris Könyvtár pp. 29-46.

Csepeli György (1990) *…és nem is kell hozzá zsidó* Budapest: Kozmosz Könyvek (Kategorizáció és azonosulás fejezet)

Sanford, Nevit (1998) Az autoritér személyiség elmélete in Erős Ferenc (szerk.) *Megismerés, előítélet, identitás* Budapest: Új Mandátum Könyvkiadó, Wesely János Tanárképző Főiskola, pp. 142-156.

Erős Ferenc (2007) Irányok és tendenciák az előítéletek kutatásában In *EDUCATIO* 2007/1, pp. 3-9

www.hier.iif.hu/hu/letoltes.php?fid=tartalomsor/409
Allport, Gordon W. (1999) *Az előítélet* Budapest: Osiris Könyvtár pp. 82-103.

Csepeli György (1990) *…és nem is kell hozzá zsidó* Budapest: Kozmosz Könyvek (előítéletek fejezet)

Európai Unió: Harc a diszkrimináció ellen az Európai Unióban. A sokszínűségért
http://ec.europa.eu/employment_social/fundamental_rights/pdf/pubst/flyer06_hu.pdf

Schnapper, Dominique/Bachelier, Christian (2001) *Ce este cetăţenia?* Polirom, pp.138-140.

Merton, Robert K. (1976) Discrimination and the American Creed In Merton, Robert K. *Sociologycal Ambivalence and Other Essays* New York: The Free Press, pp. 189-199.

Kardos Krisztina (1996) A pozitív diszkrimináció külföldi gyakorlata in Gereben Ágnes, Kardos Krisztina, Nemes Dénes *A pozitív diszkrimináció elmélete és gyakorlata* Budapest: Minoritas Aalapítvány pp.9-23.

A.Gergely András: Nemzetiségek és kisebbségek

http://www.antroport.hu/lapozo/tanulmanyok/tanulmanypdf/aganemzetisegkisebbseg.pdf

Chiriac, Marian (2005) *Provocările diversităţii. Politici Publice privind minorităţile naţionale şi religioase din România* Cluj: Centrul de Resurse pentru Diversitate Etnoculturală. pp. 34-43.

Turner, Bryan S (1997[1988]) *Statusul* Bucureşti: Editura DU Style, pp.87-93.

Achim, Viorel (2001) *Cigányok a román történelemben* Budapest: Osiris Kiadó, pp: 233-251.		
8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1.Szeminárium szervezés (feladatok kiosztása, elvárások tisztázása, bemutatók programozása)		
2-3 A társadalmi kohézió fogalma Durkheimnél kohézió típusai, tárasadlomtípusok.	Egyéni és/vagy csoportbemútatás, közös vita, kérdések megfogalmazása	Tanári és közös értelmezés, gyakorlati alkalmazás
4-5. Etnicitás nem esszencialista olvasatok	Egyéni és/vagy csoportbemútatás, közös vita, kérdések megfogalmazása	Tanári és közös értelmezés, gyakorlati alkalmazás
6-7Etnicitás a mindennapi életben Brubaker, Rogers, Margit Feischmidt, Jon Fox, and Liana Grancea. 2006. Nationalist Politics and Everyday Ethnicity in a Transylvanian Town Princeton University Press.	Egyéni és/vagy csoportbemútatás, közös vita, kérdések megfogalmazása	Tanári és közös értelmezés, gyakorlati alkalmazás
8. Az etnicitás és társadalmi szerveződés változatai Modellek, fogalmak, elméletek , Raymond Breton, Don Handelman, James Furnivall	Egyéni és/vagy csoportbemútatás, közös vita, kérdések megfogalmazása	Tanári és közös értelmezés, gyakorlati alkalmazás
9. Az etnikai sokszínűség kezelésének történelmi mintái nemdemokratikus és demokratikus plurális modellek	Egyéni és/vagy csoportbemútatás, közös vita, kérdések megfogalmazása	Tanári és közös értelmezés, gyakorlati alkalmazás
10. Nemzet és nacionalizmus az ideológiától (Herder) az elemzésig (Deutsch, Gellner, Andreson	Egyéni és/vagy csoportbemútatás, közös vita, kérdések megfogalmazása	Tanári és közös értelmezés, gyakorlati alkalmazás
12-13. Nyelvi sokszínűség és nyelvi rend . MiroslavHroch modellje. A jugoszláviai nyelvi helyzet. A moldáv a beás a és a román nyelv. Nyelv és szimbólikus hatalom (Bourdieu)	Egyéni és/vagy csoportbemútatás, közös vita, kérdések megfogalmazása	Tanári és közös értelmezés, gyakorlati alkalmazás
14. Integráció és asszimiláció fogalmak és modellek Howard Giles. Milton Gordon despre asimilare. Az etnikailag vegyes házasság	Egyéni és/vagy csoportbemútatás, közös vita, kérdések megfogalmazása	Tanári és közös értelmezés, gyakorlati alkalmazás

Bibliografie

Cuin, Chrales-Henry, Gresle, Farnçois (2002[1992]) Istoria Sociologiei Iaşi: Institutul European, pp. 45-62

Némedi Dénes, Somlai Péter szerk.(2000) Szociológiai irányzatok a XX. század elejéig Budapest: Új Mandátum Könyvkiadó

Durkheim, Émile (1893) De la division du travail social : Livre I pp. 58-97 vezi http://www.uqac.uquebec.ca/zone30/Classiques_des_sciences_sociales/index.html

Barth, Frederik. 1969. "Introduction." Pp. 9-38 in Ethnic Groups and Boundaries, edited by F. Barth. Prospect Heights, Illinois: Waveland Press.

Brubaker, Rogers. 2002. "Ethnicity without Groups." Archives européennes de sociologie XLIII:163-189.

Eriksen, Thomas H. 2002. Small Places, Large Issues. An Introduction to Social and Cultural Anthropology. London/Sterling Virgina: Pluto Press.

Eriksen, Thomas H. 2004. "Place, kinship and the case for non-ethnic nations." Nations and Nationalism 10:49–62.

Grillo, Ralph D. 2003. "Cultural essentialism and cultural anxiety." Anthropological Theory 3:157-173.

Geertz, Clifford. 1963. "The Integrative Revolution: Primordial Sentiments and Civil Politics in the New States." Pp. 105-157 in Old Societies and New States: The Quest for Modernity in Asia and Africa, edited by C. Geertz. New York: Free Press.

Brubaker, Rogers, Margit Feischmidt, Jon Fox, and Liana Grancea. 2006. Nationalist Politics and Everyday Ethnicity in a Transylvanian Town Princeton University Press.

Beissinger, Margaret H. 2001. "Occupation and ethnicity: Constructing Identity among Professional (Gypsy) Musicians in Romania." Slawic Review 60:24-49.

Breton, Raymond. 1964. "The Institutional Completeness of ethnic Communities and the Personal Relations of Immigrants." American Journal of Sociology 70:193-205.

Handelman, Don. 1977. "The organization of ethnicity." Ethnic Groups I:187 - 200.

Verdery, Katherine. 1985. "The Unmaking of an Ethnic Collectivity: Transylvania's Germans." American Ethnologist 12:62-83.

Waltzer, Michael (2002) Despre tolerare Iaşi: Institutul European, pp.14-33

Barany, Zoltan. 2001. "The East European Gypsies in the imperial age." Ethnic and Racial Studies 24:50-63.

Brubaker, Rogers (1994) 'Nationhood and the National Question in the Soviet Union and Post-Soviet Eurasia: An Institutionalist Account' in Theory and Society Vol. 23, no 1. (Feb. 1994), pp. 47-78.

Grillo, Ralph D. 1998. Pluralism and the Politics of Difference: State, Culture, and Ethnicity in Comparative Perspective. Oxford: Clarendon Press.

Hirschman, Charles. 1983. 'America's Melting Pot Reconsidered' in Annual Review of Sociology Vol. 9, pp. 397-423.

Brubaker, Rogers. 1992. Citizenship and Nationhood in France and Germany. Harvard University Press.

Gellner, Ernest. 2001. "Naþionalismul şi cele douã forme de coeziune ale societãţii complexe." Pp. 25-58 in Culturã, identitate şi politicã, edited by Ernest Gellner. Institutul European.

King, Charles. 1999. "The Ambivalence of Authenticity, or How the Moldovan Language Was Made." Slavic Review 58(1):117-142.

Hroch, Miroslav. 1992. 'Linguistic Conflicts in Eastern Europe and Their Historical Parallels' In Rupesinghe, K., King, P. and Vorkunova, O. (ed.) Ethnicity and Conflict in a Post-Communist World. The Soviet Union Eastern Europe and China London: Macmilan Press, pp. 199 – 208

Bugarski, Ranko. 2001. "Language, nationalism and war in Yugoslavia." International Journal of the Sociology of Language 151:69-87.

Tollefson, James W. 2002. "The language debates: preparing for the war in Yugoslavia, 1980–1991." International Journal of the Sociology of Language 154:65–82.

Woolard, Kathryn A. 1985. "Language Variation and Cultural Hegemony: Toward an Integration of Sociolinguistic and Social Theory." American Ethnologist 12:738-748.

Haugen, Einar. 1966. "Dialect, Language, Nation." American Anthropologist 68:922-935.

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

A bemutatott oktatási célok, tartalom, feldolgozási módszerek változatai összhangban vannak a tantárgy feldolgozásának más - hazai és külföldi - egyetemeken való megjelenésével. A tanrend kialakítása során figyelembe vettük olyan tantárgyak tantervei mint az interkulturális oktatás, polgári nevelés vagy a kisebbségek történetét és kultúráját bemutató középiskolás diszciplinák.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	Tartalmi tudás: Meghatározó fogalmak és elméletek ismerete.	ZÁRTHELYI DOLGOZAT Rövid kifejtő kérdések	40%
	Az elméletek és fogalmak analitikus használati készsége	Átfogóbb kifejtő elemzés	40%
	Könyvészet ismerete és kritikai olvasat	Rövid kifejtő kérdések	20%
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
Az elsajátított fogalmak illetve a könyvészet minimum 30%-nak az elméleti kontextusba helyezett adekvát ismerete és használata.			

Data completării Kitöltés dátuma	**Semnătura titularului de curs** Előadás felelősének aláírása	**Semnătura titularului de seminar** Szeminárium felelősének aláírása
2020.04.09.	dr. HORVÁTH István	

Data avizării în departament Intézeti jóváhagyás dátuma	**Semnătura Directorului de Departament** Intézetigazgató aláírása
2020.04.16.	SZABÓ Á. Töhötöm egyetemi adjunktus, Ph.D.

Data avizării la Decanat Dékáni jóváhagyás dátuma	**Semnătura Prodecanului responsabil** Felelős dékánhelyettes aláírása	**Ştampila facultăţii** Egyetem pecsétje
2020.04.30.	CZÉGÉNYI Dóra egyetemi adjunktus, Ph.D.	